

Хенрих Сајгир

СЕНКЕ АНЂЕЛА

О БРЕЗИ

“срећан си ти , јер имаш своју брезу“ - рече
седи Американац гледајући с балкона
срећан сам ја, јер имам своју брезу,
срећна је бреза она има свог Американца
срећан је Американац он своју брезу нема,
срећан је балкон замало се није срушио
од такве лепоте:

 бреза, Американац и ја.

“ми у Њујорку такве лепоте немамо“
они у Њујорку немају такве лепоте
код њих у Њујорку - Њујорк, а такве лепоте немају
код њих је Њујорк лепота, а такве лепоте немају
код њих у Њујорку нема нас - такве лепоте
такве лепоте

а бреза је расла у суседном дворишту и риђе је лишће
 падало на суседни кров

риђе је лишће падало у-
двориште је падало у помијару
помијара је расла и расла
бреза и кровови, риђи американац и ја расли смо
 и падали у помијару

срећна помијара
блажени зелени резервоар за воду, и он има своју брезу.

ЈАСТУК И ЦИГЛА

(Ставиће испред себе на сто јастук и циљу)

(Ударите песницом јастук)

Стомак моје друге жене након што ми је
родила Машу

(Удариће песницом циљу)

Бедро моје љубавнице - циркусанткиње

(Удариће песницом јастук)

Скок са торња - успешно урањање у воду
спортисткиње

(Удариће песницом циљу)

Неуспешни скок у воду - пљоштимице
на стомак

(Удариће песницом јастук)

“Вечни позив руској души на саборност“

(Удариће песницом циљу)

Ето, тако се ми тражимо у својој прошлости. И
са таквим успехом

(Удариће песницом у јастук)

Јог је ударио песницом у зид од цигала.

(Удариће песницом циљу)

Ја сам ударио песницом јастук

СОБА

...тамо је била

празна соба

препуна празника љубави

и мирисала је на боју и катран

...горе доле

мицали се и дисали

гордили се стварима

...вихор

односећег ужаса и жеља

...нешто је високо пролетело

трепћући као мољац

...да! радост

одлажења нестајања

...и тамо на самом дну -

дом изнутра

са прашњавим степеништем
 смрадним лифтом
 тепихом бубашвабом
 готово да лете -
 и тамо је соба.

СЕНКЕ АНЂЕЛА

Сенке анђела
 Иза леђа
 Осврнух се -
 нема никога

Препуни град -
 нема никога
 Осврнух се
 сенке анђела

Отићи ћеш, Јосифе*, ти
 У архангелске шуме
 Да одробијаш свој рок
 Да одробијаш свој рок
 Риђобрада си ти сподоба,
 Али не нашега рода
 Пророк.

Тамо ћеш, Јосифе, ти
 Са тестером лутати,
 Над језером песме читати
 У бараци писати риме умне -
 И поново ће населити анђели
 Архангелске шуме.

** Јосиф Бродски (1940 - 1996), руски њесник, лауерајџ Нобелове наїраде (1987), 1964. године је био осуђен за "бесїосличарење" и ироїнан у Арханїелску обласїи на ипринудни рад.*

херој ненаписане повести
боји се жена
зато његова жена - црна палица
потајно једе чоколаду у мраку
зато његова жена - црна палица
(да не говорим да је мама
имала љубавника - сувоњави јерменин)
уништавајући чоколаду
размишља пред сном:
често патим од затвора
зато моја жена итд..
горчина и наслада више је горчине
суво лишће - одлази у шуму
у црном мантилу
дугом равном нимало сјајном
црна ниже рамена
не окрећући се
одлази у шуму
несвестица им прелази у сан
црна - међу стаблима
куда год погледаш - она
позовеш је
не окреће се
брзо одлази
час у огртачу
час у монашкој мантији
та она је у ствари из туђег романа -
биће каквог симболисте
херој још ненаписане повести
јури за женом из туђег романа
кроз проређену шуму обасјаној месечином
и тек пред јутро
она се окреће у магли
одбацујући огртач
дуго мрко сувоњаво тело -
махуна на простирци од лишћа
полуотворене усне креолке
непознати омамљујући мирис
(и шркипи блистави омотач)
сиви свежањ лишћа
дрхтаво је шчепала рука

ИЗМИШЉЕНО ВИОЛОНЧЕЛО

*(Замислиће да имаће виолончело. Извадиће
замишљено виолончело из замишљене фуге,
и претпоставите да је зазвучало разумном речју.
Ипак све замишљено је реално - у замишљеном свету.)*

Припадам виолончелисткињи-
Јеврејки, високој и погрбљеној
као гаулајтер
између њених чврстих колена
моје је дрво праштало
лак је пуцао
дека се повијала
стиснуто тако мојим Штирлицем
разумех
као и сваку својину
сад ће и мене мучити
нагињати се одозго
шиљати подбрадак
врат стежу јаки прсти
златно прсато
са осиним стасом
испуштам болне звуке-
Стиснула моја бедра-
поцепала моју утробу-
моја владарка!
мој гаулајтер!
мој муж!

Читавих двадесет минута
ѿмешње ѿуђе
уздаха радости
узвика бола
стежу се
колена перверткиње
као да се стварно
мој рогати врат
спрема заспати-
Отворено пред публиком
у Великој сали Конзерваторија
обоје - рађамо музику
високо звони слепи лустер...

и - обрушавају се аплаузи-
нажалост не мени

А данас
бацивши своје стварчице у ташну
напустих високу и погрбљену
девојку - мушкарца
препуштајући се гласовима природе
слободно виолончело

*(Ойрезно йревуцијѝе замишљеним
гудалом по замишљеним сѝрунама,
чућѝе, маукање мачке.)*

- Мјау!

(Сада је виолончело крекејнуло као жаба.)

-Кре!

*(Више не ризикујѝе свирање на виолончелу,
чак и замишљеном, ако не умеѝе.)*

ХОЉИН И ТРУБА

Са стручком лепих ката
приђох гробу
скупили се да гледају -
храмајући на сунцу
као да су мене
дошли да испрате -
и у гроб положе
опрости што истовремено -
очима говоре
и родбина и песници

Лежи у гробу
у сусрет се придигао није
нити је предложио
чашицу чаја вискија
чак ни руку пружио није
а и мени је лоше
играјмо нек се врти -
секире и коца
инсулина и смрти?

и одмах је јасно:
 нити се броји
 нити припада
 чело нос јагодице
 као Хлебњиков
 тако скулптурни
 човека ми је непознат
 притом црте
 теже и крупније -
 као да је освојио
 огромни добитак!
 на чега ће га потрошити -
 неће рећи -
 нити ће ко погодити
 не знам
 шта и осећати
 себи или
 њему саосећати.

Тамо је празнина
 ал празнина је и овде
 и празнина
 дошла да се опрости
 од празнине
 да жали за празнином:
 О! Празнино!
 Данас ће већ
 све ово пепелом бити -
 гршак у урни
 одлазим даље -
 и носећи те
 храмљем
 песници виде:
 да празнина храмље
 и да празнину носи
 под мишком...
 Кремирали
 као да су премирали...
(свира шруба)

О СМРТИ

Оса је тражила трагове какаоа - пузи - по лепљивом
столу летњиковца - дечији вртић - одлепљујући ножице
- посматрам из близине - на туру отровни-жута трака
- страшно бих желео да је додирнем

И више се ничег не сећам осим великог страха у
мрачној кући када сам се пробудио ноћу сав у
сузама - и схватио - да сам то ЈА - и све што следи -
у ствари - следи мени - у гаћицама и мајици - жуља
гумица - ЈА ћу - а не неко други умрети -
мене више неће бити - МЕНЕ заправо - а не онога
на ког сам мислио - бићу то ја -
Сва деца спавају - а ноћ гуди од ветра - мирише
улежали мадрац - малено срце: мама!
мама! - и дрво испуњено буром огромно ноћно
кроз прозор

Мајка је умрла од рака - с почетка не обраћајући
пажњу - али су се ћелије већ дегенерисале запустиле
- рука је била тврда и врела - туђе месо -
Како се само мучила! -
О некаквим је ситницама говорила - изгледа да није
разумела - "отвори прозор" - да се то догађа - дај
"сок од наранџе" - њој - не неком другом -
блебетала је као дете
Како се само мучила!
И одлазећи у своју првобитност - у своје спасење
од бола - молила је да телевизор преместе до ногу
постеле - онда то више није она викала - него нека
друга жена - родбина је хтела операцију - која је
желела да се то што пре заврши -

Изајавио данас из метроа - тролејбус липе ресторан
СОФИЈА - улицу знам напамет - први пут осетих -
(продаја мушких чарапа - обележена сунцем лица
- докона продавачица) - да је ТО - и само ТО -
реалност из које нема излаза - улица се уморно
нагнула ка западу - недоумица задржала - поток
се аутомобила уливао у сунце - сјала је свака честица
прашине - и беше среће! - с вечери су гласније мирисале
липе - свет да видим и дишем - заправо - да ћу умрети
ЈА а не неко други

Са руског превео *Светислав Травица*